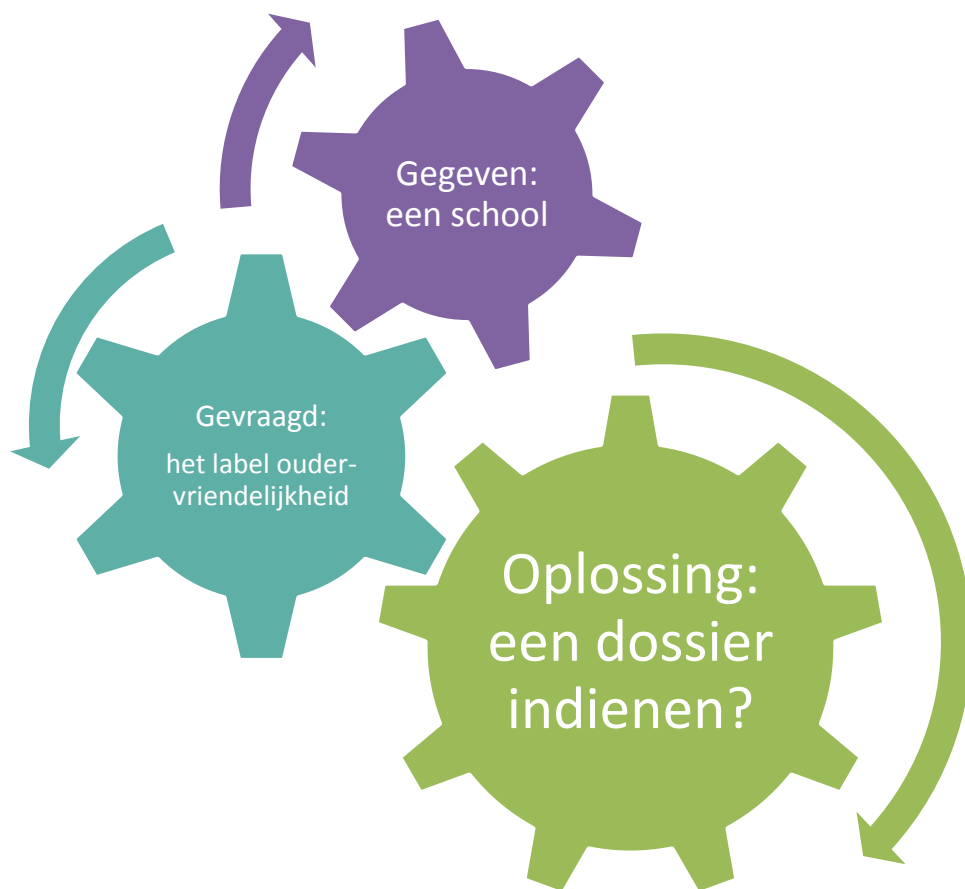

Eén jaar ‘Label Oudervriendelijke School’: een jaar om U tegen te zeggen!

juni 2012

Toen de VCOV me de opdracht gaf de kandidaten voor het ‘Label Oudervriendelijke School’ op te volgen, wist ik niet welke werelden er nog voor me open zouden gaan. Ik dacht al veel te weten over de onderwijscultuur, maar schoolculturen zijn binnen diezelfde onderwijscultuur nog een boeiend gegeven apart. Je kan er vaak trots op zijn, je kan er soms de wenkbrauwen bij fronsen, maar boven alles kan je er veel van leren!

Eén schooljaar later beseffen we maar al te goed dat de scholen die kandideerden, al heel wat voeling hadden met wat een ouderfriendly werking allemaal in kan houden. Het dossier was voor de kandidaten de weergave daarvan en/of van de werkpunten daarrond.

De VCOV ontving pareltjes van creativiteit, lijvige dossiers, ware zelfreflecties van scholen en ouderraden, didactische voorbeelden van power points, USB-sticks met een rijkdom aan info, ... kortom men maakte werk van de dossiers. De enkele en op het eerste gezicht minder zware dossiers bleken bij het doornemen toch een rijke schat aan ouderfriendly info te bevatten.

Voor de afvaardiging van de beslissingscommissie, Hugo Knaepen, en Theo Kuppens was het bezoek aan de scholen telkens een aangename verrassing – soms zelfs een heuse openbaring! - om te zien hoe een dossier in de praktijk wordt vertaald. Het mag (nogmaals) gezegd: er gebeurt enorm veel moois aan onderwijs in een leerling-en oudervriendelijke sfeer in Vlaanderen. Als je weet dat dit vaak moet gebeuren met zeer beperkte middelen en regelmatig in niet al te vrolijke omstandigheden, dan verdienen heel wat scholen meer dan alleen het 'Label Oudervriendelijkheid'! Heel wat scholen zijn kunstenaars in het omgaan met hun 'beperkingen', zijn vindingrijk in budgetvriendelijkheid, trotseren met veel fierheid de vaak lange administratieve wegen naar 'beter' en zoeken op de meest uiteenlopende wegen aansluiting bij de ouders en de ruime omgeving.

Met een mooi dossier en met een label op zak is het oudervriendelijke en andere werk nog niet af. Dat begrijpen we best.

Eén ding hopen we in dit eerste jaar te hebben waar gemaakt: de scholen die het label kregen, verdienen dit omdat ze de ouders en hun kinderen koesteren. Toegegeven dat dit in hun onderwijsopdracht een kerntaak is en toegegeven dat dit evident lijkt.

Maar, dit is het niet! Het label maakte dit schooljaar voor een 30-tal scholen het verschil. Hierachter gaat een 'massa' ouders, leerlingen - en schoolteams - schuil en dat maakt voor ons het verschil! Zij koesteren nu de oudervriendelijke school van hun kind en daardoor gaan misschien zelfs ... volgende generaties dit doen. Gevoeligheden bij de ouders en het onderwijzend personeel zijn zoveel kansen tot ontmoeting en wederzijdse verrijking. Of dit gebeurt via een mooi en goed verstaanbaar geschreven brief, of dit gebeurt via een vriendelijk en respectvol onthaal tijdens een oudercontact, of dit gebeurt via een respectvol uitgebouwd sanctioneringsbeleid, of dit gebeurt via vriendelijkheid aan de schoolpoort ... het maakt allemaal uit. Ouders worden zo meer en meer betrokken partij bij het hele schoolgebeuren en dit is niet alleen goed voor hen, maar vooral voor de grote groep leerlingen en leraren. Hun welbevinden en presteren varen er wel bij. Daar zijn wij zeker van!

Eén kanttekening willen we niet uit de weg gaan! Het lijkt voor de hand liggend dat ouderbetrokkenheid in kleuter-en basisscholen meer eigen is aan deze leeftijdsgroep. Opvallend veel kleuter-en basisscholen tekenden misschien daarom in voor het project 'Label Oudervriendelijke School'. De secundaire scholen die het label behaalden, bewijzen nochtans dat oudervriendelijkheid ook in het secundair onderwijs lovenswaardig is, om niet te zeggen 'een must' is! Pubers en adolescenten moeten en willen hun eigen weg gaan in het secundair onderwijs, maar de betrokkenheid van ouders op hun leertraject en op hun school mag daarin niet onderschat worden. Integendeel! Bij deze doen we een warme oproep tot de secundaire scholen om ook te gaan voor het 'Label Oudervriendelijke School'. Ook zij verdienen dit omwille van de zoveel puike initiatieven daarrond!

Wat viel op?

Wat zijn werkpunten?

- De **bereikbaarheid van de directie, het zorgteam en de leraren** wordt erg geapprecieerd. Meteen is dit voor bepaalde scholen ook een werkpunt: de beschikbaarheid van een rechtstreeks telefoonnummer of emailadres, de aanwezigheid tijdens contactmomenten, de gastvrije ingesteldheid, ... kunnen een wereld van verschil betekenen in de beleving van de ouders! Misschien realiseren de scholen zich te weinig met welke bezorgdheden ouders zich aanmelden om te zwijgen over de tijd die ze erover deden **vooraleer** ze zich op school aanmelden. Dit is een reden om de ouders te stimuleren zo snel mogelijk de school te contacteren en niet alleen naar aanleiding van gedrags- of leerproblemen van zoon of dochterlief.
- De **respectvolle houding** van de directie, het zorgteam, de coördinatie en de personeelsgroep in het algemeen wordt gewaardeerd. Veel ouders – we denken aan de grote groep doelgroepouders – waarderen de school heel erg, maar voelen nog steeds een afstand tussen de schoolcultuur en de thuiscultuur. Deze vaststelling doet ons besluiten dat het belangrijk is de ‘violen gelijk te stemmen’ in de manier waarop scholen en ouders elkaar benaderen: wederzijdse verwachtingen kennen en uitspreken ten opzichte van elkaar kan veel onbekendheid wegnemen en verhoogt de (ouder-)betrokkenheid.
- Ouders, maar ook de scholen zelf, hechten enorm veel belang aan **goede oudercontacten**. Scholen die investeren in de goede ontvangst en begeleiding van de ouders, scheren op dit punt hoge toppen. Enkele scholen gaven al **communicatietraining** aan de leraren, ons inziens voor navolging vatbaar.

Ook hier weer zijn het de kleine details die het vaak doen: goede en hartelijke ontvangst, ruimte voor privacy, goede terugkoppeling rond leerprestaties, ontwikkeling en eventuele aandachtspunten in de opvoeding, ... aandacht voor gescheiden ouders, nieuw samengestelde gezinnen, ...

Daarbuiten zijn de contactmomenten aan de schoolpoort, tijdens infoavonden, inschrijfmomenten ed zeer belangrijk voor de ouders. Scholen profileren zich enorm goed als ze dit ter harte nemen op een respectvolle en hartelijke manier.

- De **bewegwijzering** – in veel opzichten niet onbelangrijk - naar de belangrijkste plekken op een school laat nog vaak te wensen over. Sommige scholen blinken uit, andere gaan uit van de veronderstelling dat men z'n weg wel vindt. Zelf konden we enkele keren aan den lijve ervaren hoe moeilijk een secretariaat of een bureau van de directie te vinden was.

- Zijn weg kunnen vinden tijdens **het inschrijfmoment**, vaak het eerste contact met een school, is belangrijk. Heel wat ouders zijn tevreden over de info rond de inschrijvingen. Anders is het gesteld met het inschrijvingsmoment zelf. Waar de directie dit zelf ter harte neemt –een veel voorkomende praktijk in de kleuter-en basisscholen naar onze vaststelling – is er geen probleem wat betreft het duiden van de leerlijn, de info rond het zorgbeleid enz. Een getraind inschrijfteam kan hierin eveneens uitblinken. Maar, waar de inschrijvingen in een beurtroelsysteem door de leraar van permanentie tijdens de vakantie wordt waargenomen, is de beleving heel anders. Scholen moeten hier kiezen voor goed geïnformeerde en gevormde leraren of moeten gaan voor een inschrijfteam. Het lukken –en vaak mislukken- van een inschrijfprocedure mag niet afhangen van een leraar die zich vanuit pure goodwill informeerde of niet.
- Waar de inschrijving meestal vlot verloopt, stelden we vast dat de **kennis van het pedagogisch project, van het overzicht van de kosten (kostenbeleid) en van de inhoud van de engagementsverklaring** vaak ongewild te wensen overlaat: het staat er, het is er, maar men kent het onvoldoende! Hier ligt een opdracht voor de scholen en de ouderraden. Scholen moeten de ouders daarrond sensibiliseren en de ouderraden kunnen tijdens informatiemomenten hierin eveneens een voortrekkersrol spelen.
- Specifiek rond het **kostenbeleid** waren er enkele scholen die een werkgroep hadden. Deze werkgroep onderzocht de mogelijkheden om dezelfde kwaliteit aan uitstappen, materialen ed te bieden tegen een lagere prijs. Puik!

Opvallend was dat heel wat kleuter-en basisscholen ruitelijk toegaven dat een centrale ligging gunstig is voor het kunnen respecteren van de maximumfactuur: er is vb. geen dure bus nodig om naar het zwembad te gaan, vervoer per fiets naar het cultuurcentrum is geen probleem, ... Prachtig en schrijnend tegelijkertijd is daartegenover dat een schoolje in de verre Westhoek door de ouderwerking wordt voorzien van een nagelnieuwe bus om de leerlingen vanuit de verste uithoeken naar deze school te brengen, naar het cultuurcentrum te gidzen enz. Overleven als school dankzij en met de steun van ouders is prachtig, maar het is ook spijtig dat een noodzakelijke dorpschool in een uithoek op die wijze met ouders haar onderwijsproject moet waarmaken.

Het **busvervoer** wordt over het algemeen aangeklaagd als duur, maar ... niet duurder dan in veel gevallen het openbaar vervoer. Dit is spijtig. Het kostenplaatje zou gedrukt kunnen worden door gebruik te maken van het openbaar vervoer, maar dit is vaak niet zo. Men mag als school dan al kort bij een treinstation liggen, het comfort en de prijs van de particuliere busmaatschappijen halen het in veel gevallen van de trein. Lange trajecten en trajecten buiten de provincie kunnen evenmin met de Lijn worden ondernomen omwille van de uren want de vaste diensten op topmomenten moeten door de Lijn kunnen worden gegarandeerd.

- Ouders zijn erg begaan met het **zorgbeleid** op school. En scholen maken daar ook erg veel werk van, in samenwerking met de CLB's. Spijtige vaststelling is weer dat het aangeboden

zorgbeleid vaak niet overeenstemt met de noden van een school. Iedereen beaamt dat hierin vooruitgang werd geboekt. Maar, een zorgkader zou gewoon standaard deel uit moeten maken van een schoolteam zonder dat er veel afbreuk moet gedaan worden aan pedagogisch comfort voor de leraren. Investeren in goed onderwijs en begeleiding is o.i. nog steeds de beste **preventie!**

- Qua **taalbeleid** valt er veel te leren op de werkvloer. Prachtige initiatieven zoals Nederlandse les op school voor anderstalige moeders, een mamamundiproject, poëzieprojecten, activerende werkvormen, vakoverschrijdende projecten, uitwisselingsprojecten, sociale stages, netwerking met organisaties van anderstaligen, een cel 'communicatie' bestaande uit GOK-leraren en anderen, het gebruik van pictogrammen in het mail-en briefverkeer, het inschakelen van brugfiguren aan de schoolpoort, voorleesprojecten met mama's en papa's ... zijn alle de uiting van de aandacht die men heeft voor taligheid bij leerlingen en hun ouders. Toch moet er nog een hele weg afgelegd worden vooraleer de onderwijstaal tenvolle kan begrepen worden door de (doelgroep-)ouders. Veel onderwijsjargon is zelfs voor hoog opgeleiden een probleem. Waar bijvoorbeeld een 'leesbare' leeswijzer het rapport begeleidt, is men tevreden. Maar, wat als er gesproken wordt over competenties, leerniveaus, de mediaan, gespreide evaluatie, permanente evaluatie, clausules, basis en verdieping, arbeidsgerichte attitudes, ... de termen vragen om een gepaste uitleg. Als de medische wereld zich moeite getroost om zijn jargon te vertalen naar Jan Modaal, dan moet de onderwijswereld dat ook kunnen.

Toch willen we hier kwijt dat **de taligheid** van leerlingen en hun ouders via enorm veel projecten, vakoverschrijdend of niet, tijdens de schooluren of niet, wordt bijgestuurd. Uitdaging daarbij blijft de grote groep van ouders te bereiken, in het bijzonder de doelgroepouders. Op heel wat scholen wordt daarvoor samengewerkt met organisaties en de gemeentelijke overheid: schoolopbouwwerk, brugfiguren, speelpleinanimatie tijdens vrije uren, huiswerkbegeleidingsprojecten ('tutoring' vanuit de hogeschool of huiswerkbegeleiding door leerlingen van het secundair onderwijs zelf!)

- De **infrastructuur van een school** is een delicaat gegeven. Op sommige dagen vielen we van de ene verbazing in de andere. Van de goed uitgeruste school konden we ineens terecht komen in de school waar zelfs de directie in een directie onwaardig lokaaltje was ondergebracht. Met zeer weinig middelen is men op de 'arme' scholen zeer inventief, andere scholen neigen zich te 'nestelen' in deze situatie. Blijft het gegeven dat de meeste scholen trachten van hun gebouwen iets gezelligs te maken of ... ze zijn het gewoonweg.

Heikele punten zijn: de afwezigheid van een lift, de (oude) gebouwen die zich niet lenen voor gebruik door leerlingen met een rolstoel, veiligheidsvoorzieningen die voor ons 'leken in het vak' zelfs opvielen zoals valgevaarlijke vloeren, gangen, raampartijen en speelplaatsen, ...

- De **'toegankelijkheid'** van scholen brengt ons onmiddellijk bij inclusief onderwijs. In theorie beamen de meeste scholen het belang hiervan, maar in de praktijk wijst men graag op de draagkracht van de school en het schoolteam. De realisatie van het VN-verdrag zal daarom nog veel inspanningen vragen opdat scholen deze taak waar kunnen maken, infrastructureel maar ook in de 'geesten' van de onderwijsverstrekkers. Beleidsmatig kan/moet men de vraag

stellen wat men moet doen om alle ouders en leerlingen tegemoet te komen in de wetenschap dat hier economische en ethische principes elkaar zullen moeten vinden.

- Grote aandacht vragen de **toiletten**. Veel ouders klagen over geur en hygiëne en dat is soms terecht. Regelmatige poetsbeurten verrichten wonderen. Maar, een modern uitgerust toilettenblok is voor de hygiëne en voor het milieu vaker aangewezen. De meeste scholen hebben hiervoor oog, maar het vraagt de nodige inspanningen. (renovatiedossiers, geld, ...)
- Heel veel scholen zijn **bezig met of plannen renovatiewerken**. Bovenstaande maakt meer dan duidelijk dat dit ook echt nodig is. En waar het al gebeurt of gebeurde, heeft men oog voor leerling-en leraarvriendelijkheid, accommodatie die zich leent voor moderne didactische methoden/werkvormen enz. Sommige scholen springen er om hun totaalproject echt uit. De architectuur van deze pareltjes doet dromen van de **brede school** die men zo vaak naar voor schuift als ideaal. Sommige scholen streven dit ook echt na door de deuren open te zetten voor jeugdverenigingen, ouderenwerking, parochiewerking, ... Vaak hangt dit samen met de goodwill van de directie die na de lesuren paraat staat. Is er een conciërge of een vrijwilliger of een systeem van avondonderwijs, dan levert dit weer minder problemen op. Maar, eenvoudig is het niet.
- Spijtig in het kader van **gesubsidieerde werken**, is dat men vaak slachtoffer is van administratieve –mogen we zeggen? - kortzichtigheid: hekkens die slechts voor een bepaald aantal meters werden betoelaagd, zorgen voor openingen aan/met de oude omheining zodat vandalen vrij spel hebben, vloerwerken worden abrupt beëindigd en valgevaar op de oude stukken, nog niet betoelaagde vloer, blijft een feit, ...
- Verbazingwekkend was te horen hoeveel **ouderraden zelf hun werkplunje** aantrokken om vb. de speelplaats te renoveren, de turnzaal te verven, klassen te verven, de groenaanleg te doen. Op één basisschool nam een ouder zelfs de hele ICT-coördinatie voor zijn rekening, tot ieders tevredenheid en met een pak pedagogisch comfort tot gevolg voor het lerarenteam! De rol van (jong) gepensioneerde grootouders mag hier niet uit het oog verloren worden. Staaltjes van prachtig schilderwerk door oma's en opa's waren eens ons deel. Op andere momenten konden we zien hoe grootouders een rol speelden in de opvang, bij beroepskeuzemomenten ed.
- In twee scholen maakte men van **integratie van mindervalide werknemers** een feit: één maal werd de administratie mee gerund door een mindervalide jongere en één maal zagen we hoe de catering tijdens de middagpauze werd ondersteund door een persoon met een mentale beperking. Dit is voor deze mensen hun eigenwaardegevoel belangrijk en tegelijk zien leerlingen en hun ouders dat 'anders' ook kan.
- de **netheid van de scholen** scoort behoorlijk goed. Dit neemt niet weg dat we één school behoorlijk vuil aantreffen. We nemen aan dat dit niet bevorderlijk is voor de gastvrijheid naar leerlingen en ouders.

- Specifiek naar het **letterlijke onthaal van ouders en bezoekers** kan er nog een hele weg afgelegd worden: van een leuke onthaalruimte tot het gepast onthaal door het –meestal ondersteunend- personeel. Met weinig middelen kan hierrond veel gedaan worden. Maar, er moet iemand bereid zijn dit te doen. Toch ontmoetten we schooldirecties die hier uitdrukkelijk aandacht aan besteedden. Een prachtige inkom in een oud gebouw, wachtstoelen, permanentie van een getrainde onthaler aan een balie ... het kan allemaal in een school met ... de nodige middelen daartoe.
- Er vinden ongelooflijk veel **initiatieven** plaats voor ouders en leerlingen. Doe-activiteiten scoren beter dan de vormende activiteiten. Dit belet niet dat de meeste scholen en ouderraden zich bewust zijn van het feit dat ouders niet alleen moeten zorgen voor bijkomende financiële ondersteuning van de school. De wil om op een constructieve manier te participeren aan het hele schoolgebeuren is een feit.
- **Ouderraden en schoolraden** zijn een verworvenheid in de bezochte scholen. De inbreng en het engagement worden zeer ernstig genomen. De punten waarin ouders kunnen participeren in vb. de schoolraad mogen meer bekend gemaakt worden, zowel bij de ouders als de schoolbesturen.
- Prachtig was het initiatief waar het hele schoolteam na schooltijd aan **teambuilding** deed met de ouderraad. Dit is voor de school dubbel winst: leraren vormen meer team én leraren en ouders vormen samen meer team! In zulke leuke en gezamenlijke initiatieven liggen wel degelijk kansen om ouders meer te betrekken. De creativiteit (swingpaleis voor ouders en leraren, zoektochten, ...) die er daaromtrent is in Vlaanderen, is voor meer navolging vatbaar!
- Enkele scholen investeren in het systeem waarbij er voor elke klas een **verantwoordelijke ouder** is waar ouders terecht kunnen voor vragen, suggesties enz voor de ouderraad. Dit is lovenswaardig! Eén school investeerde nog meer in deze aparte groep ouders door ze diepgaander dan de andere ouders te bevragen over het gevoerde schoolbeleid. Het schoolteam was enthousiast over deze aanpak omdat ouders dan echt meedenken. Deze waardering leidt tot nog meer enthousiasme – en dus betrokkenheid – bij de ouders. Dit werd bewaarheid in het welbevinden van de leerlingen en de grote inzet vanwege ouders en grootouders bij de inrichting van nieuwe klaslokalen en de groenaanplanting rond het nieuwe schoolgebouw.
- **Ouderraden** functioneren overwegend goed tot zeer goed. Soms is het zoeken naar een optimale vorm van samenwerking tussen ouderraden van verschillende vestigingsplaatsen. Ook het juridisch kader waarbinnen een ouderraad moet functioneren brengt regelmatig vragen met zich mee. (boekhouding binnen de vzw, verzekering voor vrijwilligers, ...)

Globaal stoot men qua participatie meestal op dezelfde vaststellingen: de **recrutering** van ouders verloopt niet altijd even makkelijk; men bereikt vaak alleen de **middenklasse** ouders, vormingsavonden genieten **niet altijd** veel bijval, maar worden **geapprecieerd**;

- De **communicatie vanuit de scholen** verloopt meestal zeer uitgebreid. Toch blijft het zoeken geblazen naar **de ideale vorm** om alle ouders te bereiken. (herinner: de leerling in het SO als gatekeeper, cit. kinder-en jeugdpsychiater P. Adriaenssen)

De **taal** die sommige scholen nog hanteren in vb. hun **reglement/pedagogisch project** is soms erg formeel en ouderwets. Bovendien wil men vaak uitblinken in volledigheid en dat bevordert het lezen van vb. een reglement niet. We begrijpen dit in het kader van de toenemende juridisering, maar een gulden middenweg is hier op zijn plaats, naast het beklemtonen van een goede **overlegstrategie**. Deze laatste vonden we niet vaak formeel terug, ook al wordt deze methode gelukkig nog veel gehanteerd! Hoger vermelde vaststelling mag niet veralgemeend worden want er zijn scholen die echt werk maakten van een op maat geschreven schoolreglement. En het geheel werd mooi gebracht!

- **Websites** zijn ‘in’ en overwegend goed, zowel naar gebruiksvriendelijkheid als naar vormgeving en het gehalte aan info. Dé grote verschillen worden gemaakt door de creatieve aanpak, de taal, ...

Sommige ouderraden beschikken over een eigen website (uitzonderlijk met de mogelijkheid je in te schrijven als lid van de ouderraad)!

Scholen die het niet hebben, weten bij deze dat de vermelding van de ouderraad en de werking ervan op de site niet alleen een bevestiging is, maar ook een teken is van en past in een goed beleidsvoerend vermogen van een school.

- Rond **crisiscommunicatie** bestaan er wel draaiboeken, maar we hebben hier regelmatig vragen bij gehad. Een medisch probleem (luizen, Mexicaanse griep, ...) en een overlijden ziet men nog wel goed te communiceren. Ernstiger wordt het als het vb. om een zelfdoding gaat of om een groter drama. Hopelijk moet een school hier nooit van gebruik maken, maar men rekent makkelijk op de hulp van internet of het CLB of slachtofferhulp om hieraan het hoofd te bieden.

Rond **het veiligheidsgedachtegoed** kan eenzelfde bemerking worden gemaakt. Het is er en er is vb. een evacuatie- en een verkeersplan. Maar, is men – de school én de ouders! - voldoende doordrongen van de ernst van deze maatregelen? Angst is een slechte opvoeder, maar alertheid voor gevaren en een preventieve ingesteldheid zijn een must. De school én de ouders kunnen/moeten hierin samen verantwoordelijkheid opnemen.

- Voor het samenstellen van het dossier riep een school een **ouderforum** samen. Dit voorbeeld van democratie en participatie verdient navolging. Zowel de ouders als de leraren konden deze formule smaken! Naar communicatie en oudervriendelijkheid wordt hier op één avond meer bereikt dan met enig ander middel.
- Veel scholen maakten gebruik van een **zelfbevraginginstrument** voor het samenstellen van het dossier. Dat is zeer positief! Eén school deed een eigen en degelijk opgestelde bevraging van de ouders en een nog diepgaandere bevraging bij de ouders-klasverantwoordelijken!

Tot slot willen we de uitspraak van een directie citeren: "Ouders zijn de ambassadeurs van onze school!". We kunnen ons niet van de indruk ontdoen dat dit een beetje ruikt naar cliëntgericht denken. Maar, de werking van deze en andere scholen toonde aan dat deze uitspraak behoort tot de essentie van wat een goede school moet zijn: een 'nest' waar leerlingen een goede vorming krijgen in samenspraak met ouders. Ouders dragen het goede van dat nest niet alleen uit. De 'nestvlieders' doen dat ook vanuit een goede – oudervriendelijke - school. En als toekomstige ouder(s) zullen zij dat eveneens doen omdat ze ervaren hebben wat ouderbetrokkenheid is en tot wat het kan leiden. Ouders zijn in die optiek samen met de leraren de coaches van hun kinderen. Het is goed dat beiden – leraren en ouders – daarom elkaars verwachtingen kennen om te weten wat beider ondersteuning kan zijn: leraren voor de ouders en ouders voor de leraren.

Theo Kuppens,

Stafmedewerker onderwijs van de VCOV

op basis van de ervaringen tijdens de bezoeken met Hugo Knaepen, voorzitter van de overkoepelende beslissingscommissie 'Label Oudervriendelijke School' en afgevaardigd bestuurder van de VCOV.

Juni 2012

